

'WAAROM BEN JE HIER?' EEN MOTIVATIE-ONDERZOEK

door J. J. L. TEN BRINK, kinderpsychiater te Vught *

INLEIDING

Wanneer na onderzoek besloten wordt een kind in behandeling te nemen, kom je op het punt, dat je een contract aangaat met het kind in de trant van: 'ga je accoord met ons voorstel, dat jij en ik proberen of we er iets aan kunnen doen?' Zo'n contract hoeft wel niet zo expliciet te zijn, zónder contract loop je het risico in een eindeloos langs elkaar heen schuiven te geraken.

In het contract zullen een aantal regels gesteld moeten worden — over tijd, frequentie, over wat beslist niet kan — en zo mogelijk een aanduiding van het focus, van het gebied waar het mis is en waar we op gaan richten. 'Wij hopen, dat u ons kind wat gelukkiger kunt maken' is een — in dit geval door de ouders geformuleerde — doelstelling, die waarschijnlijk enige beperking behoeft. Er zijn vormen van behandeling waarbij facetten van het contract zeer expliciet gesteld worden: 'je komt zo vaak, dus op die en die dag is het de laatste keer'.

Naar mijn idee is niet alleen behandeling, maar ook het onderzoek op een contract gebaseerd — je láát je onderzoeken, ook al heb je niet erg veel ruimte om te weigeren. Bij de keuze je te laten onderzoeken of je te verzetten, moet het verschil uitmaken of je een idee hebt waarvoor het allemaal nodig is, of je zelf lijdt, of je als een pakketje wordt afgeleverd etc.

De betekenis van een onderzoek en zeker van een eventuele behandeling moet wel verband houden met de mate waarin je je realiseert, wat er aan de hand is, waarvoor je komt.

Ik heb geprobeerd enigszins systematisch na te gaan in hoeverre de kinderen, die naar het M.O.B. komen, zich realiseren waarom ze daar zijn.

OPZET VAN HET ONDERZOEK

Door toevallige omstandigheden kwamen er in 1971 veel kinderen het eerst bij mij, daarna pas bij de psycholoog of kinderarts. Bij de intake, enkele weken tot maanden tevoren, hadden de ouders hun problemen en klachten voorgelegd; voor de kinderen was dit het eerste contact met het M.O.B. — ik kreeg ze dus als het ware vers. Na wat experimenteren heb ik bij een serie van 50 kinderen een bepaald schema gevolgd met als grondgedachte:

- houd je vragen concreet, zakelijk,
- houd het bij vandaag of gisteren,
- houd de vragen vanzelfsprekend,

* Verbonden aan het M.O.B. te 's-Hertogenbosch (alg. bureauleider drs. A. M. C. van der Geld, klin. ped.).

— houd het zo mogelijk neutraal, niet bedreigend.

Na aankomst op de spelzolder bijvoorbeeld:

'Daar zijn we dan. Nou, ik heet Ten Brink en jij bent Pietje. En je woont in Zuid'. Dat klopt dan. Nadat de eerste verbazing over de spelzolder wat voorbij is, vraag ik, hoe ze gekomen zijn — met de bus, de auto, de brommer — met de bedoeling om via deze concrete, neutrale informatie de aandacht op het zeer recente te richten. 'Vertelde moeder onderweg nog waar het voor was, dat je kwam?' Was het antwoord 'nee' dan vroeg ik: 'Vertelde ze het voordat jullie weg gingen?' Het ging mij om een zich eerst herinneren van waar en wanneer, uitgaande van de vanzelfsprekende veronderstelling, dat er iets gezegd móest zijn over niet naar school, maar naar het M.O.B. gaan.

Een aantal kinderen zei spontaan: 'Nee, vanmorgen niet meer; gisteravond voor het bad, o nee, na het bad, vertelde ze het' — of: 'Nee, meteen toen de kaart kwam, vrijdag geloof ik, hebben ze het verteld'. Na het omlijnen van het waar en wanneer vroeg ik pas naar de inhoud: 'En wat hebben ze gezegd, waarvoor het was, dat je naar het M.O.B. moest komen?' De antwoorden op deze vraag heb ik in categorieën ondergebracht:

1.1 ze hebben niets gezegd,

1.2 ze hebben wel wat gezegd, maar ik weet het niet meer,

1.3 dat ik moest komen,

1.4 dat het was om te praten, om te spelen, voor onderzoek, voor een test,

1.5 dat het was om te kijken naar welke school of naar welk tehuis,

1.6 dat het was omdat . . . (ik niet goed leer, zo druk ben, etc.).

Bij de antwoorden 1.5 en 1.6 ging ik niet verder met mijn schema: het probleem lag op tafel, kon openlijk worden besproken. Wel was er soms een zeer groot verschil tussen wat de ouders als motief meedelen aan hun kind (volgens het kind dan) en de klachten, welke zij brengen bij de intake:

— 7½-jarige jongen, op school niet te handhaven, smijt met het meubilair, trapt, gilt, spuugt; hij heeft iedere week strafwerk; thuis is hij brutaal en ongehoorzaam; hij is de schrik van de buurt —

Volgens zoonlief kwam hij naar het M.O.B. — zo had moeder hem verteld — omdat hij niet netjes schreef. Moeder had hem zelfs een blaadje uit zijn schrift meegegeven — hier — om het de dokter te laten zien!

De categorieën 1.3 en 1.4 zou men kunnen betitelen als dooddoeners. Er zijn ouders, die het probleem hoe de komst naar het M.O.B. aan hun kind uit te leggen, heel handig hebben opgelost: ze melden zich bij de intake, ze krijgen een oproep en als het kind dan vraagt waarom zeggen ze: 'tja — we krijgen een kaart, dat je moet komen — het moet van het M.O.B.!' Of ook wel: 'Moeder zei, dat u met mij wilde praten'.

Tot de categorieën 1.1 en 1.2 rekende ik de antwoorden, waarbij het kind beweerde, dat er echt niets was uitgelegd of op een zodanige manier, dat het niet — reproduceerbaar — tot het kind was doorgedrongen.

Bij een antwoord in de categorieën 1.1 t.e.m. 1.4 ging ik verder met mijn schema: uitgaande van de vanzelfsprekende veronderstelling, dat kinderen met zo'n situatie geen genoegen nemen, vervolgde ik dan met: 'toen vroeg je natuurlijk — waarvoor moet dat nou'. Een aantal kinderen vond dat niet vanzelfsprekend: het ging hun niet aan, dat te vragen! De reacties verdeelde ik weer in categorieën:

- 2.0 niet om verdere uitleg gevraagd,
- 2.1 wel gevraagd, maar geen antwoord gekregen,
- 2.2 wel gevraagd, maar antwoord weet ik niet meer,
- 2.3 het antwoord was, dat ik moest komen,
- 2.4 het was om te praten, om te spelen,
- 2.5 het was om te kijken naar welke school, tehuis,
- 2.6 het was omdat . . .

In principe dus dezelfde categorieën, maar dan in tweede instantie. Bij de categorieën 2.5 en 2.6 was het schema verder overbodig.

Als de kinderen niet om nadere uitleg hadden gevraagd — of ook in tweede instantie met een dooddoener waren afgescheept —, vervolgde ik het schema met: 'Maar misschien wist je eigenlijk zelf wel, waar het voor was' in de geest van: als je iets weet, hoef je niet te vragen. De reacties op deze derde vraag vielen in de volgende categorieën:

- 3.0 nee, ik heb geen idee,
- 3.4 om te praten, om te spelen, voor onderzoek,
- 3.5 om te kijken welke school, welk tehuis,
- 3.6 omdat ik . . .

Bij de categorieën 3.5 en 3.6 konden we dan op het inhoudelijke verder gaan.

Bleven over kinderen die geen idee hadden wat de bedoeling was — of wèl konden aangeven dat het was om te praten, om te spelen, voor een onderzoek, een soort test, maar niet waarom.

In die fase ging ik een uitleg geven van het M.O.B. — hoe ouders soms niet goed raad weten, zich zorgen maken, omdat bij voorbeeld het op school niet lukt, of omdat hun zoon geen vriendjes heeft — of steelt — of nog in bed plast of etc.. en dan bij ons aankloppen — etc.

Als, naar mijn indruk, deze uitleg was overgekomen, volgde de laatste vraag van het schema: 'en hoe zou dat nu bij jou zijn?'

De antwoorden waren onder te brengen in de categorieën;

- 4.1 geen idee,
- 4.5 om te kijken welke school,
- 4.6 misschien omdat . . .

RESULTATEN VAN HET ONDERZOEK

Naast leeftijd en geslacht bracht ik de gecodeerde antwoorden van de 50 opeenvolgende kinderen onder in een overzichtstabel. Uit deze tabel met cijfers en getallen destilleerde ik de volgende aspecten:

A Samenstelling van de groep

Tabel 1

leeftijd	onderzoek		in '71 aangemeld			
	♂	♀	♂	♀	♂	♀
<2	—	—	—	1	—	1
2-3	—	—	—	1	—	1
3-4	—	—	—	—	1	1
4-5	—	—	—	1	1	2
5-6	—	—	—	4	3	7
6-7	1	1	2	6	7	13
7-8	7	1	8	20	5	25
8-9	6	1	7	21	12	33
9-10	4	1	5	17	4	21
10-11	4	3	7	18	3	21
11-12	6	5	11	14	9	23
12-13	5	—	5	20	2	22
13-14	2	1	3	5	5	10
14-15	1	—	1	6	—	6
15-16	1	—	1	2	3	5
16-17	—	—	—	2	4	6
17-18	—	—	—	2	3	5
18-19	—	—	—	1	1	2
totaal	37	13	50	141	63	204

De berekening van de Spearman rank correlation coefficient levert de volgende waarden:

vergelijking van de verdeling der kinderen over leeftijdsgroepen van <2 jr. t.e.m. 18-19 jr.: $r_s=0,89$
 $p < .01$

vergelijking van de verdeling der kinderen over leeftijdsgroepen van 6-7 jr. t.e.m. 15-16 jr.: $r_s=0,88$
 $p < .01$

vergelijking van de verdeling der jongens over de leeftijdsgroepen van 6-7 jr. t.e.m. 15-16 jr.: $r_s=0,81$
 $p < .05$

De verdeling jongens: meisjes in de onderzochte groep en in dezelfde leeftijdsgroepen der aanmeldingen in 1971 is als volgt:

	♂	♀	tot.
onderzoek	37	13	50
zelfde leeftijd '71	130	50	180

$\chi^2=0,001 .98 > p > .95$

Uit een vergelijking van de groep van 50 kinderen met het totaal aantal kinderen, dat in 1971 bij het M.O.B. werd onderzocht, blijkt dat de verdeling naar leeftijd en geslacht vrijwel parallel loopt. Bij de serie van 50 komen wel geen kinderen voor onder de 6 jaar of boven de 16 jaar, hun aantal is voor 1971 ook relatief klein.

Volgens de berekeningen mag de onderzochte groep wat betreft leeftijd en geslacht representatief geacht worden voor de M.O.B.-populatie 1971.

B De verdeling der antwoorden

1.1 t.e.m. 1.6: Wat zeiden ze, waarvoor het was . . .

Tabel 2

1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	1.6	totaal
13	7	4	7	8	11	50
20		11		19		50

1.5/1.6: Van de 50 kinderen zijn er 19, die in eerste instantie mee kunnen delen dat hun is verteld waarom ze naar het M.O.B. komen: voor een wisseling van school, voor uithuisplaatsing, of omdat ze . . . Ook het jongetje, dat komt omdat hij niet netjes schrijft, behoort daarbij. En de jongen, die 'weg moet, omdat moeder gek van me wordt'. Over de inhoud van het antwoord kom ik later nog terug.

1.1 t.e.m. 1.4: 31 kinderen zeggen, dat hun over het waarom van het M.O.B. niets was verteld of wel iets, maar ze waren het vergeten of iets van: om te spelen, om te praten, voor onderzoek.

Tabel 3a

groep in tweeën gesplitst

	1.1 t.e.m. 1.4	1.5/1.6	totaal
< 10:5 jaar	16	9	25
> 10:5 jaar	15	10	25
totaal	31	19	50

Tabel 3b

groep in drieën gesplitst

	1.1 t.e.m. 1.4	1.5/1.6	totaal
6:7- 8:11 jaar	13 (76%)	4	17
9:2-11: 4 jaar	8 (46%)	9	17
11:7-15: 4 jaar	10 (62%)	6	16
totaal	31 (62%)	19	50

Men zou kunnen veronderstellen, dat hier een leeftijdsfactor een rol speelt: dat het vooral de kleineren zijn aan wie geen duidelijke uitleg wordt gegeven.

Uit tabel 3a blijkt geen verschil, afhankelijk van leeftijd.

Splits je de groep in drieën, dan is er enig verschil tussen de jongsten en de middengroep in de veronderstelde richting; de oudste groep rangschikt zich echter naar het gemiddelde van het totaal (tabel 3b).

1.1/1.2-1.3/1.4: De groep 'onwetenden' - 31 van de 50 - is te splitsen in kinderen, die beweren dat hun niets is gezegd of wel iets, maar ze zijn het vergeten

en kinderen, die antwoorden in de categorieën 1.3 en 1.4:

'omdat het moet - om te spelen - om te praten'.

Tabel 4a

	1.1/1.2	1.3/1.4	tot.
< 10:5 jaar	12	3	15
> 10:5 jaar	7	8	15
totaal	19	11	30

$\chi^2=2,3$.10 > p > .05

Tabel 4b

	1.1/1.2	1.3/1.4	tot.
< 11:9 jaar	19	4	23
> 11:9 jaar	1	7	8
totaal	20	11	31

vlgs Fisher-test p < .001

De mediaan van de leeftijd verdeelt deze 31 'onwetenden' volgens tabel 4a. Hoewel niet significant, blijkt hier de leeftijd wel een rol te spelen: jongere kinderen beweren vaker, dat hun niets is gezegd, of dat ze het vergeten zijn; oudere kinderen worden vaker 'met een kluitje in het riet gestuurd', om het zo maar eens te zeggen.

De betekenis van de leeftijd komt maximaal naar voren bij een verdeling volgens tabel 4b.

Er zijn navrante voorbeelden te geven: een 11-jarig meisje vroeg waarom ze naar het M.O.B. moest en kreeg te horen (zo vertelde ze — deze restrictie geldt uiteraard voortdurend): 'dat zul je wel zien!' Een 10-jarig meisje: 'zoek dat zelf maar uit!'

2.1 t.e.m. 2.6: toen vroeg je natuurlijk 'maar waarvoor dan...'

Tabel 5

2.0	2.1	2.3	2.4	2.5	2.6	totaal
22	2	4		3		31

Als je ouders je niets uitleggen, of je met een kluitje in het riet sturen, is het heel gezond om aan te dringen en om uitleg te vragen.

22 kinderen vroegen niet om verdere uitleg.

9 kinderen wel: 2 beweerden, dat ze geen antwoord kregen

4 werden met een doodoener afgescheept

3 kregen in tweede instantie wel antwoord.

Het helpt dus niet zoveel om te vragen.

3.0 t.e.m. 3.6: je wist het eigenlijk zelf wel, waarvoor het was...

8 kinderen gaven aan, dat ze dachten dat het misschien was omdat ze... of voor een schoolwisseling.

4.1 en 4.5/4.6: na uitleg van het M.O.B.: hoe zou dat bij jou zijn?

Tabel 6

	4.1	4.5/4.6	totaal
< 8:11 jaar	8	2	10
> 8:11 jaar	2	8	10
totaal	10	10	20

vlgs Fisher-test p < .025

Aan 20 kinderen heb ik tenslotte uitgelegd wat het M.O.B. is. Na die uitleg waren er 10, die daar mee verder konden en zeiden, dat het in hun geval misschien wel daarom of daarom kon zijn.

Bij een verdeling van deze 20 kinderen volgens de mediaan van de leeftijd blijkt – uiteraard – dat de leeftijd van de groep wat lager is komen te liggen. Van de 50 kinderen in totaal zijn er uiteindelijk 10 overgebleven, die ook na uitleg geen idee hebben, waarom ze eigenlijk bij het M.O.B. zijn beland. Van deze 10 zijn er 8 jonger dan 9 jaar.

C Samenhang met intelligentie?

Achteraf hebben wij* geprobeerd na te gaan of naast de leeftijd misschien de intelligentie ook een rol speelt – vanuit de veronderstelling: dat slimmere kinderen makkelijker begrijpen, waarom ze naar het M.O.B. komen; dat een uitleg door de ouders of door mij beter tot hen doordringt; dat ouders eerder geneigd zijn slimmere kinderen uitleg te geven.

Of vanuit de omgekeerde veronderstelling:

dat het vooral de dommere kinderen zijn, aan wie niets is gezegd, die het vergeten zijn, die uiteindelijk niet weten waar het voor is.

Van een aantal kinderen was het intelligentie-quotiënt niet bekend of berekend, doordat bij voorbeeld een volledig onderzoek niet geïndiceerd was.

Leeftijd en IQ blijken de groep van 42 kinderen, die resteerden, precies in vieren te delen (tabel 7a). De spreiding der IQ's is te vinden in tabel 7b.

Tabel 7a

	IQ < 106	IQ ≥ 106	totaal
≤ 10;5 jaar	10	11	21
> 10;5 jaar	11	10	21
totaal	21	21	42

Tabel 7b

IQ	aantal
< 80	1
80- 90	5
90-100	8
100-110	14
110-120	10
> 120	4
totaal	42

Tabel 8a

	1.1 t.e.m. 1.4	1.5/1.6	totaal
IQ < 106	16	15	21
IQ ≥ 106	10	11	21
totaal	26	16	42

$$\chi^2 = 2,52 \quad .20 > p > .10$$

* Met drs. E. E. C. Dehouck, psycholoog.

Tabel 8b

	1.1 t.e.m. 1.4	1.5/1.6	totaal
≤ 10:5 jaar	14	7	21
> 10:5 jaar	12	9	21
totaal	26	16	42

Uit tabel 8a blijkt, dat de intelligentie inderdaad een verdeling aanbrengt, waarbij meer domme kinderen antwoorden in de categorieën 1.1 t.e.m. 1.4 en meer slimme kinderen in de categorieën 1.5/1.6. De toevalsfactor is echter te groot om het minimum vereiste significantieniveau te bereiken; bovendien blijkt uit tabel 8b, dat de leeftijd in deze groep wél een, zij het geringe rol speelt in dezelfde richting als het IQ.

Tabel 9a

	1.1/1.2	1.3/1.4	totaal
IQ ≤ 100	9	4	13
IQ > 100	9	4	13
totaal	18	8	26

Tabel 9b

	1.1/1.2	1.3/1.4	totaal
≤ 9:2 jaar	10	3	13
> 9:2 jaar	8	5	13
totaal	18	8	26

Zijn het de dommere kinderen, aan wie niets wordt uitgelegd, of die de uitleg vergeten? Zijn het de slimmere kinderen, die met een dooddoener worden afgescheept?

Vergelijking tussen tabel 9a en 9b laat zien, dat het IQ bij deze verdeling geen rol speelt, de leeftijd wel.

(Bij dit groepje ligt de mediaan, zowel wat het IQ als leeftijd betreft, lager daar een aantal oudere en slimmere kinderen onder 1.5/1.6 vallen).

Van de 3 kinderen, die in tweede instantie wel een antwoord kregen (cat. 2.5/2.6) waren er twee met een IQ > 106, één met een IQ < 106.

Van de zeven kinderen, die het eigenlijk zelf wel wisten, waren er twee met een IQ > 106, vijf met een IQ < 106!

Tabel 10

	< 8:7 jaar	> 8:7 jaar	totaal
IQ ≤ 100	6	2	8
IQ > 100	2	6	8
totaal	8	8	16

Het groepje van 16 kinderen aan wie ik tenslotte uitleg heb gegeven van het M.O.B. blijkt nu door leeftijd en IQ zeer ongelijk verdeeld te worden: de kleineren behoren tot de lagere IQ's, de groteren tot de hogere (tabel 10).

Tabel 11

		4.1	4.5/4.6	totaal
IQ \leq 100	< 8:7 jaar	5	1	6
	> 8:7 jaar	1	1	2
IQ > 100	< 8:7 jaar	1	1	2
	> 8:7 jaar	2	4	6
totaal		9	7	16

Ook na uitleg weten de kleinere én minder intelligente kinderen nog niet, waarvoor ze mogelijk bij het M.O.B. beland zijn; de oudere en intelligentere kinderen kunnen met de uitleg verder. Toch zijn er nog drie oudere kinderen, waarvan twee intelligente, die ook dan nog geen idee hebben, waarvoor het allemaal is (tabel 11).

D Over de inhoud van de antwoorden

Er was soms een grote discrepantie tussen wat de ouders bij de intake over hun kind naar voren brachten en wat aan het kind als motief werd gegeven voor de komst naar het M.O.B.

Het is mij niet goed gelukt deze discrepantie c.q. concordantie onder de loupe te krijgen.

Zeer grof heb ik een onderscheid gemaakt in:

- schoolproblemen,
- storend gedrag,
- zorgwekkend gedrag,
- en lichamelijke klachten.

Wanneer de ouders lichamelijke klachten naar voren brengen zoals hoofdpijn, buikpijn, worden deze door de kinderen bevestigd. Hun aantal was maar gering.

Hetzelfde geldt voor vormen van zorgwekkend gedrag: 'ze plagen mij altijd...'

Ouders brengen het meest een combinatie van schoolproblemen en storend gedrag – minder vaak alleen schoolproblemen of alleen storend gedrag.

Kinderen daarentegen zeggen meestal

dat door de ouders schoolproblemen als motief is gegeven ofwel dat ze vermoeden dat het wel eens met schoolproblemen verband zou kunnen houden.

Tabel 12

	storend gedrag met/ zonder schoolproblemen	alleen schoolproblemen
ouders bij intake	30	6
door kind vermeld	12	19

Men zou kunnen zeggen: als ouders met hun kinderen de komst naar het M.O.B. bespreken, zijn het ofwel de ouders die het accent leggen op de schoolproblemen, ofwel de kinderen die juist die facetten tot zich door laten dringen en reproduceren.

E Conclusies

Hoewel de cijfers, tabellen en statistische bewerkingen deze indruk kunnen wekken, heb ik niet de illusie dat uit dit onderzoek sluitende bewijzen naar voren komen voor de navolgende conclusies. Het is meer een methodisch spel, dat een aantal veronderstellingen en ervaringen bevestigt.

- 60% van de kinderen — groot en klein — worden slecht voorbereid op hun komst naar het M.O.B.; ze krijgen geen uitleg, of zó dat het niet tot hen doordringt of ze worden met een dooddoener afgescheept; slimmere kinderen zijn enigszins bevoorrecht;
- aan oudere kinderen wordt wel meer verteld, maar zij worden juist met een oppervlakkige motivering tevreden gesteld; hierbij speelt de intelligentie geen rol;
- als de kinderen bij de ouders aandringen om uitleg, hebben ze niet veel succes; de meesten doen het dan ook niet;
- ook al is geen expliciete uitleg gegeven, een aantal kinderen heeft zelf wel enig idee — ook de minder intelligente;
- 20%, voornamelijk de jongere en minder intelligente kinderen hebben ook na uitleg van het M.O.B. nog geen idee, waar het bij hen om zou kunnen gaan;
- oudere en wat slimmere kinderen zijn beter geholpen met een uitleg; maar ook na uitleg blijft het voor een aantal van hen vaak een raadselachtig gebeuren;
- wanneer ouders en/of kinderen tot een explicitering komen, nemen zij hun toevlucht tot de schoolproblemen.

F Overwegingen

Men zou naar aanleiding van bovenstaande conclusies tot het naïeve besluit kunnen komen ouders bij de intake te vragen hun kinderen goed voor te bereiden, goed uit te leggen wat de achtergrond en de bedoeling is van de inschakeling van het M.O.B.

Wanneer je echter zo met deze motiveringsaspecten bezig bent, krijg je de indruk, dat er verband is tussen de klachten, welke de ouders bij de intake brengen — de wijze waarop de kinderen worden voorbereid — en de categorieën waarbinnen de antwoorden van de kinderen vallen; dat men daarin patronen zou kunnen ontdekken.

Wanneer je uitgaat van de veronderstelling of ervaring dat de moeilijkheden, waarvoor de ouders om raad aankloppen, voortvloeien uit, samenhangen met stoornissen in de ouder-kind relatie, in de gezins-

interacties, in de communicatie — dan ligt het voor de hand om de gebrekkige voorbereiding van het kind op de komst naar het M.O.B. te zien als een ander symptoom van juist deze gebrekkige of misschien typische interactie.

De gewone procedure, welke wij in 's-Hertogenbosch — nog — volgen, houdt in dat je begint met ouder en kind te scheiden: de ouders bij de maatschappelijk werkster, het kind bij een onderzoeker. Het oordeel over hun interactie wordt opgebouwd uit gegevens, welke de twee partijen afzonderlijk daarover verstrekken en welke eventueel uit projectiemateriaal te destilleren zijn. Later wordt soms, op indicatie, besloten de partijen bij elkaar te brengen.

Dit onderzoek heeft er mede toe bijgedragen, dat wij ons thans bezinnen op procedures, waarbij de ouder-kind interactie al in het begin voor het voetlicht komt — en naderhand, op indicatie, besloten kan worden tot scheiding der partijen.

SUMMARY

'Why are you here?' — a study on motivation

A series of 50 children, representative of a child guidance clinic population, were asked what their parents had explained about the reason for coming to the clinic.

If no explanation had been given, or such explanation as: they want to see you — you can play there — they'll take a test, the child was asked if he had insisted on a better explanation. If not, whether he had any idea himself of the reason for coming. If negative, the purpose of the clinic in general was explained to the child, followed by the question: how would that fit in with you?

The answers were ordered in six categories.

The result of this study shows that 60% of the children, young and old, dull and bright, were poorly informed.

The result indicates that changes in clinic-procedures are needed.

VERANTWOORDING

Dit nummer biedt de lezer drie studies — geheel verschillend van onderwerp en opzet — met op de achtergrond toch een gelijksoortige reflexie op de vraag: wat gebeurt er? —

wanneer je adolescenten gaat opnemen

wanneer kinderen in zorg worden opgenomen

wanneer een volwassene moet worden opgenomen.